

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl Komisijos komunikato dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo trečiosioms šalims bendros koncepcijos

(2010/C 357/02)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 16 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾,

atsižvelgdamas į prašymą pateikti nuomonę pagal 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį ⁽²⁾,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

I. ĮVADAS

1. Konsultacijos su EDAPP

- 2010 m. rugsėjo 21 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų perdavimo trečiosioms šalims bendros koncepcijos ⁽³⁾. Tą pačią dieną komunikatas buvo nusiųstas EDAPP konsultacijoms.
- EDAPP teigiamai vertina tai, kad Komisija su juo konsultavosi. Dar prieš priimant komunikatą EDAPP buvo suteikta galimybė pateikti neoficialių pastabų. Į kai kurias iš šių pastabų atsižvelgta galutiniam dokumento variante, tačiau kiti aspektai vis dar kelia rūpestį dėl duomenų apsaugos.

2. Pasiūlymas ir jo aplinkybės

3. Komisijos komunikate pateikta bendra PNR klausimų koncepcija siekiama nustatyti nuoseklią PNR duomenų

perdavimo trečiosioms šalims sistemą. Komunikate ne tik atskleidžiamas teisinio tikrumo poreikis – šią suderintą koncepciją tvirtai remia ir Europos Parlamentas, kuriam naujojoje institucinėje sistemoje suteikti įgaliojimai ratifikuoti PNR susitarimus su trečiosiomis šalimis ⁽⁴⁾.

4. Komunikatą papildė derybų dėl PNR susitarimų su konkrečiomis trečiosiomis šalimis rekomendacijos. Šios rekomendacijos slaptos ir šioje nuomonėje nenagrinėjamos. Vis dėlto II skyriuje pateikiamos pastabos dėl bendro komunikato ir rekomendacijų ryšio.
5. Komisija rengia ne tik bendrą PNR duomenų perdavimo trečiosioms šalims koncepciją, bet ir persvarstytą PNR koncepciją Europos Sąjungai. Anksčiau, prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, pagal trečiąjį ramstį tokios ES sistemos pasiūlymas buvo intensyviai svarstomas Taryboje ⁽⁵⁾. Šiose diskusijose nebuvo pasiekta sutarimo keliais svarbiais PNR sistemos klausimais, pavyzdžiui, dėl naudojimosi duomenų baze, sudaryta pagal šią sistemą. Tada Stokholmo programoje Komisija buvo paraginta pateikti naują pasiūlymą, tačiau joje nebuvo aptarti svarbiausi tokio pasiūlymo elementai. Tikimasi, kad 2011 m. pradžioje bus pateiktas naujosios ES PNR sistemos direktyvos projektas.

⁽⁴⁾ Susitarimai pasirašyti su:

- Jungtinėmis Valstijomis – Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimas dėl oro vežėjų atliekamo keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų tvarkymo ir perdavimo Jungtinių Valstijų Vidaus saugumo departamentui (DHS) (2007 PNR Susitarimas) (OL L 204, 2007 8 4, p. 18),
- Kanada – Europos bendrijos ir Kanados Vyriausybės susitarimas dėl išankstinės informacijos apie keleivius ir keleivio duomenų įrašo duomenų apdorojimo (OL L 82, 2006 3 21, p. 15),
- Australija – Europos Sąjungos ir Australijos susitarimas dėl oro vežėjų atliekamo Europos Sąjungos pateiktų keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų tvarkymo ir perdavimo Australijos muitinės tarnybai (OL L 213, 2008 8 8, p. 49–57).

⁽⁵⁾ 2007 m. lapkričio 6 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) naudojimo teisės saugoje (COM(2007) 654 galutinis). EDAPP nuomonę dėl šio pasiūlymo pateikė 2007 m. gruodžio 20 d. (OL C 110, 2008 5 1, p. 1).

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

⁽²⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1.

⁽³⁾ COM(2010) 492 galutinis.

II. PASIŪLYMO ANALIZĖ

1. Bendros pastabos

7. EDAPP, atsižvelgdamas į neseniai pateiktus Europos Parlamento prašymus atlikti išsamią esamų ir numatomų PNR sistemų analizę ir išdėstyti nuoseklų požiūrį, palankiai vertina horizontaliąją koncepciją, kurios laikomasi komunikate. Aukštas, suderintas visoms šioms sistemoms taikomos apsaugos lygis – tikslas, kurį reikėtų tvirtai remti.
8. Nepaisant to, EDAPP abejoja, ar įvairios iniciatyvos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su PNR duomenų tvarkymu, pateiktos tinkamu laiku.
9. Nors komunikate minimi tarptautiniai susitarimai dėl PNR sistemų ir ES PNR iniciatyva, komunikate siūlomi standartai susiję tik su tarptautiniais susitarimais. ES sistema bus aptariama ir plėtojama vėliau.
10. Logiškesnė ir parankesnė darbotvarkė, EDAPP manymu, turėjo apimti visapusišką galimos ES sistemos svarstymą, į jį įtraukiant ES teisės sistemą atitinkančias duomenų apsaugos nuostatas, ir tuo remiantis reikėjo rengti susitarimą su trečiosiomis šalimis koncepciją.
11. EDAPP taip pat pabrėžia darbą, atliekamą rengiant ES ir JAV bendrąjį susitarimą dėl keitimosi duomenimis teisėsaugos tikslais⁽¹⁾, kurio tikslas – nustatyti tam tikrus principus, kuriais būtų užtikrinta asmens duomenų aukšto lygio apsauga kaip būtina keitimosi šiais duomenimis su Jungtinėmis Valstijomis sąlyga. ES ir JAV derybų rezultatas galėtų būti pavyzdys tolesniems dvišaliams ES ir jos valstybių narių sudaromiems susitarimams, įskaitant ES ir JAV susitarimą dėl PNR.
12. Dar vienas aspektas, į kurį šiomis aplinkybėmis reikia atsižvelgti, – dabar Komisijos atliekami bendri ES duomenų apsaugos sistemos svarstymai, kuriais siekiama iki 2010 m. pabaigos parengti komunikatą, o paskui 2011 m. – pasiūlymą dėl naujos reglamentavimo sistemos⁽²⁾. Šis persvarstymo procesas vyksta pagal sistemą, susidariusią po Lisabonos sutarties įsigaliojimo ir turinčią
- tiesioginį poveikį horizontaliam duomenų apsaugos principų taikymui ankstesniems ES ramsčiams, įskaitant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose.
13. Siekdama užtikrinti nuoseklumą, ES turėtų susitarti dėl savo vidaus priemonių ir, remdamasi šiomis vidaus priemonėmis, derėtis dėl susitarimų su trečiosiomis šalimis. Todėl bendroje darbotvarkėje pirmiausia turėtų būti aptariama ES duomenų apsaugos sistema, paskui – galimas ES PNR sistemos poreikis ir galiausiai – atnaujinta ES sistema grindžiamos keitimosi duomenimis su trečiosiomis šalimis sąlygos. Šiuo etapu nustatant PNR duomenų perdavimo trečiosioms šalims sąlygas turėtų būti atsižvelgta ir į būsimame ES ir JAV susitarime numatytas apsaugos nuostatas.
14. EDAPP žino, kad dėl įvairių procedūrinių ir politinių priežasčių šios idealios tvarkos praktikoje nesilaikoma. Vis dėlto jis mano, kad įvairūs subjektai, įskaitant Komisiją, Tarybą ir Parlamentą, neturėtų pamiršti šių įvairių etapų būtinybės. Kadangi ES sistema rengiama ir ES derybos su JAV vyksta tuo pačiu metu, reikėtų tinkamai atsižvelgti į tai, kad ES viduje ir duomenų perdavimo trečiosioms šalims srityje reikalingas duomenų apsaugos nuostatų nuoseklumas ir suderintas požiūris. Konkrečiau tai reikštų, kad reikia:
- prieš baigiant PNR derybas su trečiosiomis šalimis atsižvelgti į šių derybų poveikio ES PNR vertinimo rezultatus,
 - užtikrinti, kad būtų pasimokyta iš dabartinės PNR tvarkos peržiūros,
 - derybas su Jungtinėmis Valstijomis dėl PNR susieti su derybomis dėl bendro susitarimo dėl keitimosi duomenimis teisėsaugos tikslais. Tai – vienintelis būdas abiejose susitarimuose užtikrinti nuoseklus apsaugos nuostatas.
15. Galiausiai EDAPP kelia komunikato ir Komisijos parengtų gairių ryšio klausimą. Šis klausimas – kokias tikslas apsaugos nuostatas ir sąlygas reikėtų įtvirtinti standartuose, išdėstytuose komunikate arba kiekvienai šaliai parengtose gairėse: jeigu bendras tikslas – suderinti PNR duomenų tvarkymo ir keitimosi jais sąlygas, EDAPP mano, kad veiklos laisvė rengiant kiekvieną tarptautinį susitarimą turėtų būti kuo mažesnė ir kad standartais turėtų būti nustatyta tiksliai sistema. Standartai turėtų turėti veiksmingą poveikį susitarimų turiniui. Kelios toliau pateiktos pastabos rodo, kad šiuo požiūriu reikia daugiau tikslumo.

⁽¹⁾ Pirmiausia žr. 2010 m. sausio mėn. Komisijos pradėtas konsultacijas dėl būsimo Europos Sąjungos (ES) ir Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) tarptautinio susitarimo dėl asmens duomenų apsaugos ir keitimosi informacija teisėsaugos tikslais, taip pat 29 straipsnio darbo grupės ir EDAPP nuomonės – informacija apie tai pateikiama adresu http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/news_consulting_0005_en.htm

⁽²⁾ Komisija pradėjo dabartinės teisinės sistemos peržiūros procesą, kurio pradžia – 2009 m. gegužės mėn. surengta aukšto lygio konferencija. Po jos iki 2009 m. pabaigos įvyko konsultacijos su visuomene, o 2010 m. liepos mėn. – keli konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais susitikimai. 29 straipsnio darbo grupės nuomonė, prie kurios aktyviai prisidėjo ir EDAPP, pateikiama adresu http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#general_issues

2. Sistemos teisėtumas

16. EDAPP ir 29 straipsnio darbo grupė jau ne vienoje nuomonėje⁽¹⁾ primygtinai teigė, kad reikia aiškiai pagrįsti PNR sistemų kūrimą ES viduje ar siekiant keisti duomenimis su trečiosiomis šalimis. Turi būti nustatytas ir konkrečias duomenimis patvirtintas priemonių reikalingumas, paskui jos turėtų būti įvertintos ir suderintos, atsižvelgiant į kišimosi į privatų asmenų gyvenimą laipsnį, kad būtų užtikrintas adekvatus rezultatas, kuo mažiau kišantis į privatų gyvenimą. Tai, kad pastarojo meto technologijų plėtra teikia plačios prieigos ir analizės galimybių, kaip teigiama komunikato 2.2 punkto pabaigoje, savaime nepateisina sistemos, kuria būtų siekiama tikrinti visus keliautojus, kūrimo. Kitaip tariant, priemonių buvimu neturėtų būti teisinamas tikslas.
17. Kaip išdėstyta toliau, EDAPP mano, kad dėl masinio duomenų apie nekaltus žmones perdavimo rizikos vertinimo tikslais kyla rimtų klausimų, susijusių su proporcingumu. EDAPP ypač abejoja dėl prevencinio PNR duomenų naudojimo. Dėl „retrospektyviojo“ duomenų naudojimo nekyla didelių rūpesčių, nes duomenys naudojami tiriant jau padarytą nusikaltimą, tačiau tikralaikį ir prevencinį duomenų naudojimą reikia vertinti nuodugniau.
18. Remiantis komunikato formuluote, net ir „tikruoju laiku“ PNR duomenys bus naudojami „nusikaltimų prevencijai, asmenims sekti arba sulaikyti, kai nusikaltimas dar nepadarytas“, vadovaujantis „apibrėžtais, faktais pagrįstais rizikos veiksniais“⁽²⁾. Pagrindinė idėja – remiantis rizikos veiksniais imtis priemonių prieš asmenis, kol nusikaltimas dar nepadarytas, – EDAPP nuomone, yra prevencinė priemonė, kurios taikymas teisės saugoje tradiciškai griežtai apibrėžtas ir ribotas.
19. Be to, nei rizikos veiksnių sąvoka, nei „rizikos vertinimo“ sąvoka nėra pakankamai apibrėžtos, o antrąją minėtą sąvoką galima lengvai supainioti su „profilų nustatymu“. Ši panašumą netgi sustiprina tariamas tikslas kurti „faktais pagrįstus kelionių ir elgesio modelius“. EDAPP abejoja pradinių faktų ir pagal juos sudarytų modelių sąsaja. Šiuo procesu siekiama asmeniui primesti rizikos vertinimą – ir galbūt taikyti prievartos priemones – remiantis su šiuo asmeniu nesusijusiais faktais. Kaip EDAPP nurodė jau anksčiau nuomonėje dėl ES PNR pasiūlymo, pagrindinis EDAPP rūpestis susijęs su faktu, kad „sprendimai dėl asmenų bus priimami remiantis modeliais ir kriterijais, nustatytais naudojant keleivių duomenis apskritai. Taigi,

sprendimai dėl vieno asmens gali būti priimami naudojantis (bent jau iš dalies) modeliais, parengtais pagal kitų asmenų duomenis. Todėl sprendimai, kurie gali turėti didelę įtaką duomenų subjektams, bus priimami remiantis abstrakčiu kontekstu. Asmenims labai sunku apsiginti prieš tokius sprendimus“⁽³⁾.

20. Taigi dėl šių metodų taikymo plačiu mastu, tikrinant visus keleivius, kyla rimtų klausimų, susijusių su pagrindinių privatumo ir duomenų apsaugos principų, įskaitant nustatytuosius Europos žmogaus teisių konvencijos (EŽTK) 8 straipsnyje, Chartijos 7 ir 8 straipsniuose ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 16 straipsnyje, laikymusi.
21. Bet kokiame galutiniame sprendime dėl PNR sistemų teisėtumo turėtų būti atsižvelgta į šiuos elementus – jie turėtų būti išnagrinėti ir plėtojami atliekant konkrečius ES PNR projekto poveikio vertinimą. Turėtų būti sudaryta darbotvarkė siekiant atidžiai apsvarstyti šio poveikio vertinimo rezultatus rengiant visuotinius reikalavimus PNR sistemoms.

3. Siūlomų standartų turinys

22. Neatsižvelgdamas į pirmiau pateiktas bendrąsias pastabas dėl PNR sistemų teisėtumo, EDAPP teigiamai vertina platų standartų sąrašą, kuris akivaizdžiai parengtas vadovaujantis ES duomenų apsaugos principais, – jais keletu aspektų turėtų būti sustiprinta konkrečiuose susitarimuose numatyta apsauga. Toliau aptariama nustatyta šių standartų teikiama nauda ir trūkumai.

Bet kurio susitarimo pakankamumas ir privalomumas

23. Iš Komisijos formuluotės EDAPP supranta, kad pakankamumo vertinimas gali būti atliekamas pagal bendrą šalies gavėjos duomenų apsaugos sistemą arba esamas aplinkybes, remiantis teisiškai privalomais įsipareigojimais, nustatytais tarptautiniame susitarime, kuriuo reglamentuojamas asmens duomenų tvarkymas. Atsižvelgdamas į tarptautinių susitarimų lemiamą vaidmenį vertinant pakankamumą, EDAPP pabrėžia, kad reikia aiškiai nustatyti susitarimų privalomumą visoms suinteresuotosioms šalims, ir mano, kad turėtų būti įvesta konkreti nuoroda, numatanti tiesiogiai įgyvendinamų duomenų subjektų teisių užtikrinimą susitarimuose. EDAPP mano, kad šie elementai – būtinas pakankamumo vertinimo aspektas.

Taikymo sritis ir tikslas

24. Pirmieji du principų sąrašo punktai susiję su tikslo apibrėžimais. Po paantraštės „duomenų naudojimas“ pirmame punkte minima teisės sauga ir saugumo tikslai, toliau

⁽¹⁾ 2007 m. gruodžio 20 d. EDAPP nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) naudojimo teisės saugoje, OL C 110, 2008 5 1, p. 1. 29 straipsnio darbo grupės nuomonės pateikiamos adresu http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#data_transfers

⁽²⁾ Komunikato 2.1 skyrius, p. 4.

⁽³⁾ 2007 m. gruodžio 20 d. nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl keleivio duomenų įrašo (PNR) duomenų naudojimo teisės saugoje projekto, OL C 110, 2008 5 1, p. 4.

minimas terorizmas ir kiti sunkūs tarptautiniai nusikaltimai – šios sąvokos grindžiamos ES teisės aktuose nustatytų apibrėžčių „konceptijomis“. EDAPP abejoja šia formuluoote, kuria remiantis galima pamanyti, kad būsimi susitarimai nebus tiksliai grindžiami šiomis apibrėžtimis, o bus tik jų paskatinti. Siekiant teisinio tikrumo būtina, kad terorizmas ir sunkūs tarptautiniai nusikaltimai būtų tiksliai apibrėžti ir kad būtų nurodyti komunikate minimi ES teisės aktai. Be to, EDAPP primena, kad būtina sąlyga įvairių tipų nusikaltimams įtraukti į PNR sistemą, – patikrinti šio įtraukimo reikalingumą ir proporcingumą.

25. Antrasis aspektas, atrodo, labiau susijęs su taikymo sritimi (surinktų duomenų pobūdžiu) negu su tikslo principu. EDAPP pažymi, kad į komunikatą neįtrauktas duomenų, kurie galėtų būti perduodami, sąrašas, – jame paliekama galimybė duomenų, kuriais bus keičiamasi, kategorijas nustatyti kiekviename konkrečiame susitarime. Siekdamas, kad neatsirastų skirtumų ir kad į kai kuriuos susitarimus su trečiosiomis šalimis nebūtų įtraukta neproporcingų duomenų kategorijų, EDAPP mano, kad prie standartų turėtų būti pridėtas bendras išsamus duomenų kategorijų sąrašas pagal keitimosi duomenimis tikslą. Jis šiuo klausimu pažymi 29 straipsnio darbo grupės nuomones, kuriose nurodyta, kokios duomenų kategorijos leistinos ir kurios laikomos perteklinėmis atsižvelgiant į pagrindines duomenų subjektų teises⁽¹⁾. Duomenų, kurie nebus perduodami, kategorijos pirmiausia yra tos, kurias galima laikyti neskelbtiniais duomenimis, saugomais pagal Direktyvos 95/46/EB 8 straipsnį, SSR/SSI duomenimis (informacija specialiųjų tarnybų prašymu), OSI (su kitomis tarnybomis susijusi informacija) duomenimis, atvirais arba tuščiais teksto laukeliais (pvz., „Bendrosios pastabos“, kur gali būti neskelbtino pobūdžio duomenų), informacija apie dažnai skraidančius asmenis ir „duomenimis apie elgseną“.

Neskelbtini duomenys

26. Komunikate nurodoma, kad neskelbtini duomenys naudojami tik išimtiniais atvejais. EDAPP smerkia šią išimtį. Jis mano, kad išimties sąlygos per plačios ir jomis neužtikrinama jokių garantijų: duomenų naudojimas kiekvienu konkrečiu atveju pateikiamas tik kaip pavyzdys; be to, tikslo ribojimas turėtų būti bendrasis principas, taikytinas bet kokiam PNR duomenų tvarkymui, o ne tik neskelbtiniams duomenims taikytina garantija. EDAPP mano, kad leidus tvarkyti neskelbtinus duomenis, net ir ribotais atvejais, visų PNR sistemų apsaugos lygis būtų priderintas prie mažiau duomenis saugančių sistemų, o ne prie sistemų, kuriose jie saugomi griežčiau. Todėl jis ragina visiškai atmesti galimybę tvarkyti neskelbtinus duomenis.

⁽¹⁾ 2003 m. birželio 23 d. nuomonė dėl Jungtinėse Valstijose užtikrinamos asmens duomenų perdavimo apsaugos lygio, WP78. Ši nuomonė ir vėlesnės darbo grupės nuomonės šiuo klausimu pateiktos adresu http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/privacy/workinggroup/wpdocs/index_en.htm#data_transfers

Duomenų saugumas

27. Komunikate įtvirtinta bendra pareiga užtikrinti saugumą laikytina pakankama. Vis dėlto EDAPP mano, kad ši pareiga galėtų būti papildyta abipusio informavimo pareiga, taikytina saugumo pažeidimo atveju: gavėjai privalėtų informuoti savo partnerius, jeigu duomenys, kuriuos jie gavo, buvo atskleisti neteisėtai. Tai padės stiprinti atsakomybę už saugų duomenų tvarkymą.

Igyvendinimas

28. EDAPP pritaria komunikate numatyta priemonėms, įskaitant priežiūros ir atskaitomybės priemones. Taip pat tvirtai pritariama kiekvieno asmens teisei į administracines ir teismines teisių gynimo priemones. Teisių susipažinti su informacija klausimu jis supranta, kad negali būti numatyta jokio apribojimo, ir tai palankiai vertintina. Jeigu šio apribojimo išimtiniais atvejais prireiktų, standartuose reikėtų aiškiai paminėti tikslį jo taikymo sritį ir reikiamas apsaugos nuostatas, pirmiausia įskaitant netiesioginę teisę susipažinti su informacija.

Tolesnis informacijos perdavimas kitiems subjektams

29. EDAPP pritaria, kad toliau perduoti informaciją kitiems subjektams – ar tai būtų kitos vyriausybės institucijos, ar trečiosios šalys – būtų galima tik konkrečiu atveju. Jis mano, kad, be šio principo, informacijos perdavimui trečiosioms šalims taikomas tikslo apribojimas turėtų būti taikomas ir informacijos perdavimui trečiosios šalies viduje kitoms vyriausybės institucijoms. Tai turėtų užkirsti kelią lyginti PNR duomenis su kitiems tikslams tvarkoma informacija. EDAPP itin nerimauja dėl to, kad duomenys bus lyginami su informacija, gauta iš kitų duomenų bazių, pvz., Jungtinių Valstijų atveju – iš ESTA. Jis pažymi, kad neseniai JAV priimto sprendimo reikalauti rinkliavos už ESTA rezultatus – renkama keliautojų kredito kortelių informacija. EDAPP ragina nustatyti aiškias ribas, kad nebūtų atliekamas į PNR susitarimo taikymo sritį nepatenkantis lyginamasis informacijos tikrinimas.

Duomenų saugojimas

30. Duomenų saugojimo laikotarpis nėra tinkamai suderintas. EDAPP mano, kad iš esmės PNR duomenys turėtų būti ištrinti, jeigu atlikus kontrolę po duomenų perdavimo, nepradedami teisėsaugos sprendimų vykdymo veiksmai. Jeigu atskiros šalies atveju kiltų poreikis ribotą laiką saugoti informaciją, EDAPP mano, kad standartuose turėtų būti nustatytas ilgiausias saugojimo laikotarpis. Be to, turėtų būti įtvirtintas pareigūnų teisės susipažinti su duomenimis

ribojimas laiko atžvilgiu, o laipsniškas duomenų pavertimas anoniminiais turėtų būti laikomas pareiga, bet ne pateikiamas kaip pavyzdys.

Perdavimo būdai

31. EDAPP pritaria, kad PNR duomenims perduoti būtų naudojama tik eksportavimo sistema. Jis ragina numatyti konkrečias garantijas, kuriomis būtų užtikrinama, kad vienintelė praktikoje naudojama sistema būtų eksportavimo sistema. Remiantis duomenų apsaugos institucijų patirtimi ir atliktomis patikromis, nepaisant jau galiojančiuose susitarimuose numatytų pareigų, ypač dėl JAV PNR, vis dar taikoma iš anksčiau likusi importavimo sistema ir JAV institucijos turi ne tik galimybę naudotis eksportavimu, bet ir platesnę priegią prie PNR duomenų per kompiuterinio rezervavimo sistemas. Siekiant užtikrinti, kad eksportavimo sistema nebūtų apeinama, turėtų būti imtasi teisinių ir techninių priemonių.
32. Turėtų būti apibrėžta, kaip dažnai („pagrįsta riba“) oro vežėjai turi perduoti duomenis, ir turėtų būti nustatytas didžiausias perdavimų skaičius. Turėtų būti vadovaujama esamomis sistemomis, kuriose numatytos griežčiausios privatumo apsaugos nuostatos.

Pamatiniai elementai

33. EDAPP taip pat ragina tiksliau apibrėžti būtinuosius PNR susitarimų įgyvendinimo elementus. Susitarimų trukmė („nustatytas laikotarpis“, „iškilus būtinybei“) ir jų peržiūra („periodiškai“) turėtų būti smulkiau reglamentuotos horizontaliuoju požiūriu. Pirmiausia galėtų būti nustatytas bendrų peržiūrų periodiškumas ir pareiga pirmąją peržiūrą atlikti per konkretų laikotarpį nuo susitarimų įsigaliojimo: būtų galima paminėti didžiausią trejų metų laikotarpį.

III. IŠVADOS

34. EDAPP teigiamai vertina Komisijos komunikate pateiktą horizontaliąją koncepciją. Tai – būtinas žingsnis siekiant parengti visapusišką keitimosi PNR duomenimis sistemą. Vis dėlto ši teigiamą vertinimą menkina tam tikri svarbūs nerimą keliantys aspektai.

35. Komunikate pateiktos PNR sistemos jau *per se* neatitinka reikalingumo ir proporcingumo kriterijų, kaip išdėstyta šioje ir ankstesnėse EDAPP ir 29 straipsnio darbo grupės nuomonėse. Norint, kad asmens duomenų rinkimo ir tvarkymo sąlygos būtų priimtinos, jos turėtų būti smarkiai apribotos. EDAPP ypač nerimauja dėl PNR sistemų naudojimo rizikai vertinti ar profiliams sudaryti.
36. Rengiant PNR standartus turėtų būti atsižvelgiama į bendrą duomenų apsaugos sistemą ir su ja susijusias Europos Sąjungos teises tendencijas, taip pat į bendresnes derybas dėl keitimosi duomenimis susitarimų, ypač su Jungtinėmis Valstijomis. Turėtų būti užtikrinta, kad būsimajame PNR susitarime su Jungtinėmis Valstijomis būtų laikomasi bendrojo susitarimo su JAV dėl duomenų apsaugos. Šią koncepciją turėtų atitikti ir kiti PNR susitarimai su trečiosiomis šalimis.
37. Būtina, kad bet kokiam susitarime su trečiosiomis šalimis būtų atsižvelgta į naujuosius duomenų apsaugos reikalavimus, rengiamus pagal institucinę sistemą, pradėjusią veikti po Lisabonos sutarties įsigaliojimo.
38. EDAPP taip pat ragina tiksliau apibrėžti visuotinę visiems susitarimams taikomų būtinųjų apsaugos sąlygų koncepciją: griežtesnės sąlygos turėtų būti taikomos pirmiausia neskelbtinų duomenų tvarkymui, tikslo ribojimo principui, tolesnio duomenų perdavimo kitiems subjektams sąlygoms ir duomenų saugojimui.
39. Galiausiai EDAPP primygtinai reikalauja, kad bet kokiam susitarime būtų numatytos tiesiogiai įgyvendinamos duomenų subjektų teisės. Duomenų subjektų ir priežiūros institucijų atliekamų įgyvendinimo procedūrų veiksmingumas – būtina sąlyga bet kokio susitarimo pakankamumui įvertinti.

Priimta Briuselyje 2010 m. spalio 19 d.

Peter HUSTINX

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas